

Hvis jeg selv skal sige det

Selvportræt af Svend Hvidtfelt Nielsen

Lille forord

Det er altid lettere akavet at skulle skrive om sig selv. Uanset hvilke solide meninger eller hvilken selvopfattelse man sætter på papiret, er man uhyggeligt opmærksom på, at det jo alligevel ikke er hele sandheden. Det er aldrig *kun* sådan, selvom det til tider naturligvis også er sådan.

Mindre akavet bliver det ikke af rollen som "support -komponist på årets største ny musik-festival. Man skal på den ene side præsentere sig, nu hvor ens navn er på plakaten, men på den anden side skal det holdes i et rimeligt leje. Ikke desto mindre er det den opgave der er blevet mig stillet. En opgave som jeg således funderet et sted mellem hensyn og kvababbelser i det følgende vil prøve at løse.

Om mig selv..

Kan et af årets hovednavne, Pelle Gudmundsen-Holmgreen, med god ret siges at høre til dansk musiklivs gruppe af unge gamle, kunne jeg omvendt placere mig selv i gruppen af de gamle unge. Jeg kender ingen anden branche, hvor man i fuldt alvor kan bruge mennesker i sidste halvdel af trediverne (jeg er selv 35) som perspektiverende ungdom!

Når vi nu er en hel lille flok af sent debuterende komponister, kunne det tyde på at forklaringen ikke *kun* ligger i en eventuel sen modning. Det er også et tegn på hele branchens kulturelt perifere placering. Partiturmusikkens lyd og lyttemåde er ikke længere en del af den almindelige kulturelle bagage.

For mit eget vedkommende var det i 70ernes rockmusik, lige fra heavy- til den såkaldte art-rock, at jeg fandt mig et relaterbart musikalsk udtryk. Jeg vidste, at der engang havde eksisteret nogle store komponister, Beethoveen, Mozart og Bach bl.a.. De havde lavet en stor musik, og så var det hele vist gået galt med tolvtonemusikken. Der var også en Niels Viggo Bentzon og en Per Nørgård, men de lavede en frygtelig musik. Det var min og, går jeg ud fra, er stadig gennemsnitsdanskerens viden om klassisk musik.

Forst da jeg som 20årig ikke blev optaget som orgelstuderende på konservatoriet og derfor påbegyndte et hovedfagsstudium i musik ved Københavns Universitet, mødte jeg for alvor den klassiske musik i hele dens bredde. Jeg er glad for her i forbindelse med den fynske Musikhøst at kunne sige, at særlig mødet med Carl Nielsens musik, især 1. symfoni, fik betydning for mig. Her fandt jeg en musikalsk tænkemåde, der matchede alle de forsøg jeg til da havde gjort i rockband-regi. Forsøg på musikalske struktureringer, der alene på grund af instrumentarium og manglende tradition for nodelæsning, var dømt til at mislykkes.

1982 påbegyndte jeg - efter private studier hos Leif Kayser - hovedfagsstudium i komposition på Det kgl. da. Musikkonservatorium hos Yngve Jan Trede. Efter to år fortsatte jeg studierne hos Ib Nørholm og Hans Abrahamsen og supplerede derefter min diplomeksamen med komponistklasse-studiet ved Det Jydske Musikkonservatorium hos Per Nørgård og Karl Aage Rasmussen. I 1991 afholdt jeg min officielle debutkoncert (som fik en yderst blandet modtagelse).

Ind imellem fandt jeg, drevet af en nysgerrighed vakt på universitetet, tid til at læse bifaget filosofi, samt, drevet af praktiske hensyn, til at tage en kirkemusikalsk diplomeksamen.

Hele min tilgang til kompositionsmusikken har været farvet af min sene opdagelse, og endnu senere egentlige forståelse, af den klassiske musik. Eksperimenter med forskellige teknikker og deres klanglige resultat har været dominerende i min produktion. Især har jeg været fascineret af melodivæv såvel i en

prædetermineret seriel udformning (*En drøm om et åbent landskab*, 1988, *Syngende Drømmene*, 1991) som i en friere komponeren med stoffet (*Those Splinters of Ice*---1986-88, *Dreamland*, 1988). I det hele taget er en af partiturmusikkens helt store fortrin frem for anden musik for mig muligheden for det mangetydige, helt konkret muligheden for polyfont arbejde. Det være sig en polyfoni af flere samtidige udtrykskarakterer, som i kvintetten *Serenade*, eller en decideret melodisk polyfoni, som i vibrafonstykket **Those Splinters of Ice...**, hvor melodistumper folder sig ud i forskellige samtidige tempolag i en musik, hvis overordnede gestus er toccataens.

Heri ligger der faktisk en pointe for mig. At stykket præsenterer sig med en overordnet gestus er vigtigt. Jeg ønsker, at min musik skal have et direkte udtryk, en forside. Den musik, der udgør forsiden, er i sig selv sammensat af forskellige elementer, som igen giver mulighed for nye oplevelser.

Those Splinters of Ice... får nu ved **Musikhøst 93** tilføjet endnu en dimension, idet 1993-udgaven er for vibrafon i interaktion med computer - efter ide af Gert Sørensen, som stykket er skrevet til.

Med kammeroperaen *Uld* (1989) fangedes jeg af nogle harmoniske og melodiske vendinger, som endnu har tag i mig. De har til dato afkastet en værkserie bestående af *Fabel* for violin, cello og klaver (1990), **Serenade** for klarinet, bratsch, cello, harpe og cembalo (1991), *Maya, Maya* for klaver (1991) og *Flowerfall* for fløjte, klarinet, trompet, violin, bratsch, cello, harpe og klaver (1993). Udover brugen af disse særlige vendinger afspejles her også - tydeligst i *Serenade* -påvirkningen fra Hans Abrahamsens brug af polyfoni, således som den kommer til udtryk i sidste sats af *Winternacht*. I *Serenade* sættes denne blokagtige materialepræsentation over for en dansant andensats, hvis pulserende sekunddrejninger også genfindes i seriens andre værker. I løbet af 2. sats fremtræder klarinetten som ensom solist. I samme rolle indleder den også tredjesatsen, som dog ender i en samlet summen.

Hermed er vi ved det sidste element, som i denne sammenhæng bør nævnes. Nemlig opmærksomheden på individet, den enkelte sårbare eksistens, udtrykt ved korte melodilinie omgivet af tomhed, pauser.

Musikalsk udsagn kontra stilhed udfoldes i særdeleshed i min *dramatiske messe Credo* for mezzosopran, klarinet, cello og klaver (1992-93), skrevet til de studerende på Det fynske Musikkonservatoriums særlige musiker-performer-linie anno 1992-93. Med *Credo* har jeg kastet mig ud på de syv favne vand med kun avispapir som redningsplanke! At forsøge at tænke de seks messeled som en dramatisk proces synes som at slå sig selv for munden, eftersom teksten jo er rituelt og ikke dramatisk betinget - og tilmed på latin!

Ikke desto mindre udspringer hele værket af netop en dramatisk tekstoplevelse. I mine øjne rummer hvert led sine helt specielle formuleringer af spørgsmål, håb og (mis)tro. Tilsammen danner disse led for mig en proces, der går fra søgen efter holdepunkt over leflen for det vedtagne og tvivl transformeret til overmod, til en oplevelse af livets sårbarhed. Og med denne oplevelse en hvilen i nuet. Det er altså ikke kun et spørgsmål om tro i religiøs forstand, men lige så meget et generelt problem vedrørende tro på dagligdagens gøremål, ja, i bund og grund et spørgsmål om at tro på sig selv, som er på tapetet. Og min smule livserfaring (jeg er jo den unge perspektiverende) er, at en sådan tro skal tilkæmpes dagligt. (*Konservatoriekoncert 2, torsdag kl. 16*).